

Latweefchu Awises.

Nr. 10.

Zettortdeenà 9. Merzi.

1861.

Awifchu-sinnas.

Behterburga. Ba wiffu Kreewu walsti 1858tâ gaddâ peedfimmufchi 2 millj. 996 tubft. 180 behrni, nomirufchi 2 millj. 7 tubft. 426, tad nu 988 tubft. 754 wairak dšimmufchi nekâ mirufchi. 716 tubft. 989 pahri laulati. Tad ir leela walfts. 1859tâ gaddâ Ewangeliuma tizjibas basnizâ dšimmufchi 80 tubft. 914, mirufchi 54 tubft. 883 un laulati tappufchi 19 tubft. 224 pahri. Piinu semmê, kur Lutteri mahjo, dšimmufchi 62 tubft. 517, mirufchi 50 tubft. 440, laulati 13 tubft. 104 pahri. Behterburgas pilfatâ 1859tâ gaddâ 18 tubft. 766 dšimmufchi, 21 tubft. un 4 mirufchi. Zkattrâ gaddâ tē dauds wairak mirft nekâ peedfimft un somehr pilfatš augdams aug leelats, tã la taggad Behterburgã mahjo 494 tubft. 656 zilw., jo ilgaddus peenahl klast usaugufchu zilweku pulks. Maflawã mahjo 368 tubft. 765 zilw. Behterburgã ir 74 druffas nammi, no kurrehm 24 peeder Krohnm. Rakfta, ka ar ne-augligu gaddu, ar to karru un dumpi Rihnas walsti, tehja palikkufe atkal dauds dahrgafa.

Leepaja nu fahkufchi ohstu buhweht. Par to lohti preezajahš, jo nu atkal zerre, ka tad arri taifchoht eisenbahni us Leepaju.

Par zittahm semmehm naw wehrts dauds ko rakftiht; jo ja un aš leelas leetas naw notikkufchas, wehl eet tapat kã nō Awifehm jaw sinneet un jagaida, kamehr buhš israhdijees, us ko pafaulē dohdahš. Wiffi til flattahš us Napoleonu, Italiu un Unguru semmi, jo tur gan fakrahjahš pehrfona mahfoni, bet ne sinu neweens teikt, woi pahrees, woi buhš bahrgs pohsta laifs. Lai Deews Rungs fawalda. S—3.

Behmeru Awises rakfta par pihlehm fawadu notikkumu. Rahdã deenã pehrn feewina kahda, kas pihles turreja, ušlikke weenu pihli ar 27 panteem

perreht. Diwi zittas pihles to apflaude, un arweenu treschaj mallahš wirfã, un tai meeru ne de-we, jebfchu gan tikke allajch atdšihtas nohst. Ohtrã rihtã atradde feewina, kã wiffas trihs pihles bija fewim ligidas taifšjufchas, un katra tuppeja nu us 9 panteem tohs isperreht. Ekur putnu gudriba.

Sprautfchu semmê bij wezzōš laifōš tas likkums un erascha: kad kahds zilweks bija ohtru nepateest aprunnajis jeb fliftu slawu tam zehlis, un to peenahze, tam wajjadjeja par strahpi us wiffahm tšchetrachm weerendeli stundu aplahet staigah un kã sunnim reet. Kad muhfu deenãš fchis likkums wehl buhtu, tad gan ne warretu no reeschanas ne aplaufitees. E. F. S.

Zehrpata fwinnejuše Zschã Webruari f. g. kahda beedriba, ko par „Refurſi“ fawz, fawadus fwehtkus — fawam fullainam Ginrikfonam par gohdu, kas jaw 50 gaddus fchaj beedribai deenejis. Tam fchinkojufchi 12 fudraba ehdamas karrotes un 12 tehjkarrotes, weenu fudraba apfeltitu dohfi kur zukfuru eelikt un krehjuma kannu un 100 rubf. flaidrã naudã, turklast turrejis peeminnetas beedribas direktors peenahfamu runnu, kas wezzo fulaini lihds affarahm kuffinajufe. Ir fchampannera wihns ne effoht truhzis, un kad muhiki eefahkufchi fpehleht, tad Heinrichfonu apfweiznadami ušmudinajufchi tikpat uštizzigi kã lihds fchim arri us preekfchu deeneht.

—Id.

Baijeru semmê Ansbalk gaddijahš, ka kahds meefneka puifis patlabban ee-eet kahdã namma, kur preekfch masa brihſcha wihrs patš fawu feewu bija patahris, un kad nu fcho puifš pirmo bija redsejufchi išeijam no ta namma, tad winnu arri bija par wainigu teefajufchi. Wifch jau bija 8 gaddus zeetumã sehdejis, un kattrã gaddã tai deenã, kad ta nelaimē bija notikkufe, winnu ar rikfſtehm fchaute. Wiffupehž winnu par newainigu atfinne, jo tas

wihrs us mirschanas gultu fawu grehka darbu pats isteize un sew par sleskawu nodewahs. R. S.

Zelgawâ. Bagahjuschâ neddefâ kahds wihrs pakahrees. Schis effobt derschanaï padewees, un tadeht ka brandwihna deht krohna leetas schenkerim kishlâ dewis, bahrgi apstrahpehts. Negribbedams derschanaï tomehr atstahht; winsch wehl pehz tam krohna leetas kishlâ dewis, un nu baididamees no jo leelaka pehreena, pats pakahrees. Al tu pohsta dsehreens, zil dahrgi tu effi aismakfahhts!

—bb—

Wehl par wezzu un jaunu laifu labbumu.

Behrnaja gabda Awises, beidsamâs Nummerôs, effam zittus wahrduus no wezzu un jaunu laifu labbuma lassijuschî, ka wezzi laiki naw wis til lohti flawejami kâ dajshi dohma, un ka jauni laiki labbaki par wezzeem. Kad to wissu apdohmajam ko rakstijaz par scho leetu peeminn, kad gan warr atsiht, ka wiinam toisniba, un pats gan ne gibbetu tahdôs laikôs dshwoht, kur trellu muggurâ ne turrejis seemâ jafalk lohpâ, kad krahna newaid istabâ. Bet kad zitti spreesch jauni laiki labbi, zitti atkal fakka: wezzi labbi, — tad dohmaju, papreesch jaspreesch, kas tad irr labb? Nunna ar mannu fainneeku J., jeb ar mannu fainneezi D., jeb ar zitteem tahdeem plihtneekem, tee teiks: „wezzi laiki labbi, jo tad muischâ bija schletterihts.“ (Zâ muhsu laudis nofauze bruhst, kur Schihds krohgeja). Zil tur bija muhsu tehweem brangi dsert un islautees; tolaik wehl mahzitaji til neganti dshrajuus ne rahje, kâ schis pohsta laikôs.“ Nunna atkal ar A. un J. teiks, jauni laiki labbi, jo nu laudis mahzabs pifku un kimihju, un matematiku un geograpiju, un pilnigu pasaules-stahstu-grahmatu prassa deht studeereschanas. Zâ nu ikweens to par labbu nofauz, ko fawâ meefas prahtâ cemihlejis, jeb us ko tam firds neffahs; un labb un labb irr diwas leetas. Man libds Mihgai irr 160 werstes, tas irr tahku, kad man buhtu kahjahm tur no-eet, — bet kad ar maschini aibraufschu, tad pawiffam tuwu. Tad nu weena un ta pascha leeta warbuht tuwu un tahka, labba un nelabba, tapehz bes mehra-peelikshanas to leelu ne warr spreesht. Un

scho mehru ne warru melleht pee zilweku prahtu, ne pee ta, kâ kahdâ laikâ ehdufchi un dshruschi un gebrufshees, ne pehz lauschu nabbadshibas jeb bagatibas, u. t. j. pr. bet schis mehrs irr jamelle pee ta, pee ka newaid pahwehshanas ehna neds pahrmishchana, bet kas paleel tas pats no muhschibas us muhschibu. Un Winsch pats zaur fawu Dehlu irr fazzijis: „Neweens irr labb, kâ ween weens Deewâ. (Mark. 10, 18). Tad nu man schkeet, par labbu to ween warr flaweht, kas ar un eeksch Deewa irr, kas ar Deewu, ar Winna fwprahtu, wahrdu, ar Winna fwehtu buhshana faderr; un tapehz arri labbi laiki ween weenigi tee warr buht, kas pehz Deewa prahta labbi irr, tas irr, kur zilweki dshwo ar un eeksch Deewa un pehz Winna fwehta prahta un wahrda. Labbi laiki tee, kurrôs Deewa Gars walda eeksch zilwekem, tas irr kur zilweki, fawôs darbôs, wahrdôs, fawâ dshwoschanâ, firdi un dohmâs, fawôs rakstôs un wiffâs leetâs no Deewa Garra leel walдитеes un Deewam paklaufa un Deewam kalpo, — kur wiffi, jeb jel mas leelaka zilweku daska to zeeni, mihto, tizz, darra, ko Deews dohd un pawehl, un Deews teem par fwehtibu, laimi, preeku isleiz, sohla un dohd. Tapehz laikus ne warram spreesht pehz to, ko zilweki ehdufchi un dshruschi, — jo ta Deewa walstiba ne irr ehdeens un dsehreens (Aem. 14, 17); neds pehz apgehrba, — jo mahzaites pee puflehm lauka (Matt. 5, 28); neds arridsan pehz mahzibahm un sinnaashanas, jo schabs pasaules gudriba irr gekkiba pee Deewa (1 Kor. 3, 19); neds pehz brihwibas, — jo kur ta Kunga Gars, kur irr swabbadiba (2 Kor. 3, 17), un: ja tas Dehls juhs atswabbinahs, tad juhs teescham buhfeet swabbadi (Zahn. 8, 36). Tohs laikus ween warram spreesht pehz ta likkuma: kâ weizabs Deewa walstiba zilweku starpâ, — kas walda zilwekus, Deews jeb pasaules fahrumi, — Deewa Gars jeb pasaules gars? Ja nu scho mehru peelekam, tad irr sinnam, ka pee wezzeem laikeem Deewam gan ne warreja labb prahts buht, jo redsam, ka Deewam ne warreja patilt muhsu tehwu un tehwu-tehwu tumfiba, nesinnaashana, plihteshana, rupjiba, nospeesta buhshana, nabbadshiba, redsam ka meefas prahts un ne Deewa Gars winnu firdis walidija. Bet ja

ſcho mehru peeleeſkam pee jauneem laikeem, tad tohs arri pateefi par labbeem laikeem ne warram noſault, — kà jau mihlais brahliſ — e beidsamà pehrnaja gadda lappinà ſakka: „Jaunes laiki irr wezzu laiku behrni,“ — un peeleeſku, behrni ſtaiga tehwu pehdàs. Jaunu laiku ſlawetaji lai peemiun Peſtitaja wahrduſ (Matt. 16, 3): „To debbeſ gaiſu juhs warrat nomanniht, woi juhs arri tahs laiku ſihmes ne warrat nomanniht?“ — Mellejeet rakſtòs, lahdaſ ſihmes paſtaras teeſas tumumu noſihme (Jahn. par. 20. Matt. 24. 2 Teſſ. 2), redſeſeet, ka maſ to ſihmju muhſu laiòs truhkſt. Lai muhſu laiùs ſlawe zif patihk, un eekſch paſaulè leetahm winnu gaiſchumſ irr tihri apbrihnojams, — weena waina teem paleek, kaſ uſſwerre wiſſas wezzu laiku wainas, un ſchi waina irr: taggad Deewſ un paſgule irr ſchirtas buhſchanas. Deewſ Radditajſ apkerre wiſſu paſauli ar ſawu muhſchigu buhſchanu un Garra, wiſſu walddidamſ un wiſſur klachtbuhdamſ peepilda wiſſas weetas un wiſſas leetas; Kungſ buhdamſ par wiſſu paſauli, Wiſch wiſſur eekſch paſaulè un paſaule eekſch Wianna. Un kad grehkſ paſauli no Deewa bija ſchkihris, tad wiſch ſchehtigi to atkal ſalibſinaja ar ſewi zaur ſawu Dehlu Jeſu Kriſtu. Kà Jeſuſ Kriſtuſ pateefſ Deewſ un pateefſ zilwekſ irr weenà ihpaſchibà, tà zaur winnu peſtiſchannu zilwekſ ar Deewu ſaweenohtſ eekſch Wianna, — Immanuel, Deewſ ar mumſ, ſchi irr ta Deewa walſſiba. Tà nu kriſtiga zilweka dſihwoſchana nekur un nekad warr ſchirtees, no Deewa, no Wianna wahrda jeb Garra; muhſu dſihwoſchana irr debbeſiſ. (Wihl. 3, 20). Tà mahza Deewa wahrdi (Kol. 3, 17): „Wiſſu ko juhs darreer ar wahrdeem un ar darbeem, to wiſſu darrait eekſch ta wahrda ta Kunga Jeſuſ, pateſdami Deewam un tam Tehwam zaur Wiannu.“ (1 Kor. 10, 31): „Woi juhs ehdat, woi juhs dſerrat, un ko ween juhs darrait, to wiſſu darrait Deewam par gohdu.“ (Gw. 6, 5): Juhs kalpi, paklauſoit teem kungeem pehz tahs meeſas . . . itt kà Kriſtum, . . . kà Kriſtuſ kalpi, (Wihl. 4, 4): Preezajetees eekſch ta Kunga allaſchin u. t. j. pr. Naw neweena zilweziga buhſchana jeb darrifchana, kur kriſtiga zilwekſ warretu buht, Deewu ne peeminnejiſ jeb Deewa tumumu ſawà ſirdi

ne ſajuttis, taſ irr: kriſtiga paſaulè ne warr buht, ammatſ, ſinnaſchana, lahrtà, preekſ, behdaſ, darbſ — no ka warretu Deewu atſchirt un teikt: taſ pee Deewa buhſchanahm ne ſneedſ, taſ peederre pee paſaulè, — jo ne eſmu lohjekliſ pee Jeſuſ meeſas, ja eſ kautſahdà un ikweenà lahrtà, buhſchanà un darbà to ne juhtu, ſinnu, rahdu, ka eſ tahdſ eſmu, kaſ to, ko darra, Kriſtum par gohdu darra, Kriſtuſ garrà, Kriſtuſ beedribà. Manna dſihwiba irr Kriſtuſ. (Wihl. 1, 21): Eſ dſihwoju, tomehr ne eſ, bet eekſch mannim Kriſtuſ dſihwo (Gal. 2, 20). Tà tad kriſtiga draudſe laizigas leetas ar muhſchigahm zaur Kriſtuſ ſaweenotas weenà Garra, un nekad un nekur ſchirramas. Sahl. mahz. 3, 1—8 gan irr teiktſ, ka wiſſam darbam ſawſ laiſ irr noliktſ, — bet Deewa kalpoſchana, taſ irr, tai dſihwoſchana eekſch un pee Deewa newaid ſawſ laiſ noliktſ, tapehz Deewa kalpoſchana apkerre wiſſu dſihwibas laiku. Luchſeet Deewu beſ mitteſchanaſ, ſakka Ap. Pahw. (1 Teſſ. 5, 17), un ſchi luhgſchana ne noteek ween ar wahrdeem, bet rahdaſ ikweenà un ikktrà darrifchana un buhſchana. Kriſtuſ wiſſ eekſch wiſſeem (Kol. 3, 11) irr kriſtigas ſirdſ dſihwoſchanaſ likkumſ. —y—

(Zurplikam beigumſ.)

Spohku ſtahſts.

(ſtattèſ Nr. 9.)

Obtraiſ ſpohku ſtahſts, ko lahdaſ wezzitiſ muhſu draudſe man iſteize, tà ſkann: Mahzu lahdureiſ no muſſchas mahjà. Ruddenſ nakſ gan bij, tomehr gaiſcha un kluffa nakſ, jo mehneſ ſpibdeja. Gahju zaur Bappaſ meſchu garre ohſolu, kur zitlahrt ſkurſtenſlaukiſ pakabrahſ, un no kurra neekſ daudſina, ka tur ſpohkojoht un wiſſewairak ehre migu ſirgu teiz daſchſ redſejiſ. Ne eſmu wairſ tabtu no tahs weetas, tè redſu zaur kohku ſtarpu ſirgu ſtahwam, kaſ tik leelſ, lahdaſ ne muhſcham ſirgſ ne warr buht. — Gemu klacht — jo bailigiſ eſ ne eſmu — tè eerangu eeſahnis to iſſtu ſirgu, un pahreleezinajohſ, ka taſ leelais, no ka daſchſ labſ buhtu tanni cemelſtà ſpohkoſchanaſ weeta lohti iſtruhzinajeeſ, — ta meeriga ſirdſina „ehna“ tik bij. Lai Deewſ palihdſ tahdam no dabbaſ bailigam zilwekam zaur ſawa prahta gaiſchumu un Dee-

wa peeluhgſchanu neeka bailes uſwarreht. Un ja tomehr ne warr eedrohſchinatees, no ſawa baidekka, kaſ brihſcham gan warr iſtruhzinacht, pahrleezinatees tad tomehr lai ne tizz zitteem lehtprahtigeem neſehgeem, ka ſpohku redſejis; jo tahdi tohs neekus tahlak iſpcaud, un ta blehnu wallodas zekahs kahjas. Chr. S.

Kas irr paſpehlejis?

Pee kahda leelkunga bija weefu ſabrauſſchana us ballehm. Behz maltites fullaini kahrſchu ſpehleſchanas galdus fataiſija un kungi paſcha laikä taiſijahs ſehſt pee teem tſchetreem Rehnineem. Bezais draudſes mahzitajs arri bija ſtary teem weefeem. Dohmas noſtahjees pee weena no teem galdeem, te weers no teem weefeem, iſtens trumpineeks, gribedams mahzitaju ſohboht, ſalka: „Nu, zeenigs mahzitajs, woi juns arri ne patihk lihds ſpehleht?“ „Kälabb nè,“ atbild mahzitajs, bet ar tahdu norunnu: gan nabbags grehzineeks buhdams, lihds ſchim eſmu dohmajis par labs buht preekſch kahrſchu ſpehleſchanas, tavehz ſchi preekſch mannim jauna leeta. Bet nu man tahds eeraddums, kad kahdu jaunu leetu usnemmu, papreekſchu Deewu luhdsu, lai wiſch palihds un ſwehti. Tad nu lai Deewu luhdsam: Kungs Deews mans Beſtitajs, kad man nu buhs kahrtes ſpehleht, ja tas ne irr grehks, tad dohd, ka mehſ to warram darriht ar iſtteni deewabihjigu un ſwehtu ſirdi, ka ſwehtu tewim patihkamu darbu. Bet kad tas, ka lihds ſchim eſmu dohmajis, irr grehks, tad dohd, ka es un mehſ wiſſi ſwehti iſbihſtamees, un eedohd mums tahdas bailes ſirdi, ka mums wiſſas luſtes pee tahda darba ſuhd. Amen!“ — Kad nu pehz tahdas luhgſchanas neweenam no teem kungeem ne gribejahs pee kahrtehm kertees, tad mahzitajs wehl ſazjija: „Mihki kungi, kad neweens ne ſpehle, tad es eſmu winnejis wiſſu naudu, ko juhs us galdu eſſat nolikluſchi;“ — un to naudu ſanemdams veelikke tohs wahrduſ: „Es mihkeem kungeem pateizu no mannu nabbagu puffes par baggatu dahwanu.“ Un tanni wakkara wairs ne ſpehleja, bet daſchs kungs wehl pee mahzitaja peegahjis un kluffam tam nau das gabbalu rohkä eefpeedis, ſazjija: „Pee juhſu nabbaga dakkaſ.“ —

Muhſu krogga trumpineeki naw tahdi paklauſſigi, ka ſchee kungi, jo kad mahzitajs teem kahrſchu ſpehleſchanu kroggä leeds, tad ſalka, ka preeku ſklaufu un paleek tam naida. —b—

Derrigs padohms.

Willu warr ar reekſtu miſahm ſmukki bruſnu pehrweht. Salkas reekſtu miſas tohp maiſä eefeetas un kahdas ſtundas ar uhdeni pilditā katlä lehnam wahritas. Kad nu ta reekſtu fulla ittin tumſchu pehrwi jaw peenehmuſe, tohp tas pehrwejamais gabbals, kaſ papreekſch ſklaidrä uhdeni iſmaſgahts tappis, katlä likts un pee lehna ugguns wahrirts, tad iſmaſgahts un kaltehts. Schahdi wiſſe warr willu, ſekkes, willanas drehbes un dſihjas ſmukki pehrweht, bet audeklu un bohwillu nē. —ld.

Ganna puifim ſeemä.

- 1) Janzi miſklais, ko tu waiti,
Kad tu reddi puitenus,
Maſu brihdi til pagaidi,
Dürdeſt tad zihrutus.
- 2) Gij, til ſkoblä, ko tu knohſees,
Mahzces rakſiht, — meldinas!
Ko ar dukſi, franzi plohfes,
Kad irr laiks ſwelt gudribas?!
- 3) Buhſi ſeemä ſkoblä gabjis,
Un tur tſchalli mahzjees,
Tad, kad puifcha kahrtä ſtabjis,
Buhſ' ſehns, par ko preezatees!
- 4) Tadehl, Janziht, ſteidſees knaſchi,
Wehl tew ſkoblas pulktiens ſauz,
Apanj kahjas, gebrbees braſchi,
Niſeet tur jel luhdsams trauz!
- 5) Tad kad ſeema jaw nobeigſees,
Sauliht ſneega dekki wahſ,
Tad taws pulzimſch laukä ſteigſees,
Laukä tad tew preeki ſahſ.

G. F. S.

Gluddinaſchana.

Tat 11tä April deenä f. g. eekſch tahm pee Straſdes muifſchas, Dalſes aprinki, peederrigabm **Dihringu** mahjahm noturrechs uhtreupi, kur wairakſobſitajeem tiks pahrdehtas daſchdaſchadas leetas, prohibii: ſirgi, gohmis, aitas, zuhkas, ratti, raggas, un wiſſadas zittas ſemmes darba un mahju-leetas. 2

B r i h w d r i k k e h t.

Missiones

S i n n a s.

Nr. 5.

1861.

XLVI. Par Deewa walfstibu paganu
starpâ.

11. Awrikas walfkara-puffes malla.

(6)

Jes. 12, 2—5. Medsi, tas stiprais Deews irr manna weitschana, es gribbu zerreht un ne bihtees, jo tas Kungs Kungs irr mans stiprums un manna teitschanas dseefma, un irr man par weitschana topplis. Un juhs smelsteet ar preeku ubdent no teem awoteem tabs weitschanas. Un fazitsteet tai deenâ: pateitsteet tam Kungam, wefsangeet wirna wahrdu, darrait sinnamas wirna darbus stary teem laudim, weeminneet, fa winnu wahrds irr wa-augstinabts. Dsedait tam Kungam, jo winsch irr augit teizamas leetas darrjits, lai tas sinnams irr wirs wisfas semmes.

Mihlee missiones draugi! Ta irr augsta teitschanas un flawas dseefma, kas teescham atskann ikkattrâ firidi, kas Deewa ta Kunga swehtus weitschanas darbus patte irr atsinuusi. Bet kur schee fw. weitschanas darbi fklaidral redsami, kur tee wairak parahd, fa tas Kungs ween irr tas, kas tohs strahda un iswedd, un kur tadehl labbal mahzamees zerreht us winnu un ne bihtees, lai arri wiffa pafaulle tam pretti turraks, lai zilweku spehfs un puhliwisch arri nihzin isnihkft. — nekâ pee miffiones darba? Kurp ween Kristus wehstneefchus effam lihds schim pawaddijuschi, tur arri dabbujam apzerreht, fa tas Kungs muhsu Deews irr tas stiprais Deews, kas sawâ schehligâ prabtâ griib, fa wiffi laudis nahltu pee atfischanas tabs pateefibas un tadehl sawu leezineeku sweedrus un luhgshanas swehti, fa winna walfstiba arri pee lumscheem paganeem plefchahs un winnu gohds ar laiku atskann no tahm firidim, kas zitlahrt winnu ne atfinne. Tâ muhsu tizziba un zerriba us sawu Deewu Kungu lihds ar schahm missiones sinnahm wairojahs. Lai tad arri tahdu swehtibu schoreis atkal fanemmam.

Remmeet, draugi, sawu Awrikas lantkahrti rohtâ un weeminneet tabs mallas, fo isgahjuschâ gaddâ dabbujam pasiht. Tê apluhfojam tohs miffiones darbus, kas pa Awrikas walfkara-puffes mallas, pee leela Gineas juhras lihkuma strahdati, prohti: Senegambîa, Sierrâ-Leonê un Liberia. Schahs abbas beidsotht weeminnetas weetas mumâ bij par swehtu preeku, kad redsejam, zil spehzigs tē ta Kunga walfstiba zaur teem par brihw-lauidim atlaisteem Mohru wehrgeem arri pee winnu paganu tautas beedreem isplefchahs. No Liberias mehâ nu tahkal gare juhru staigajot nahlam papreefch pee tabs Sohba-juhmallas, kas no Palmuragga 70 juhdses issteepjahs lihds tai weetai, kur semme atkal treijas spizzes jeb raggos juhâ eegulstahs. Scho mallu fauz par Selta juhmallu. Kur schi beidsahs, eefahkâhs labbâ semmes gabbalâ Wehr-gu-juhmallu, kas sneeds lihds tai weetai, kur leela Mihgeres uppe eegahschahs juhâ. No schahs atkal redsam, fa juhra tahkal ihpashâ juhras lihkumâ eelauschahs semmê. Scho fauz par Wiapras-juhreas lihkumu. Par wiffieem scheem semmes-gab-baleem juns nu stahstifim, fa tur tas miffiones darbs isweizees. Papreefch par Sohbu juhmallu.

(Turplikam wairak.)

Tohms Naglaus, Indijas missionars.

Irr arri tahdas pulkes — laut gan rettas — lai arri nowihtuschas, tatschu tikpat jauki ohsch, fâ kad tabs seedeja. Tahdas pulkes ar muhscham faldu fmarfchu, irr arri wiffi ta Kunga Kristus kalpi, kas ar ustizzibu un mihlestibu to labbu zih-nischanu zihnijuschees, tezzechanu pabeiguschi, tiz-zibu turrejuschi un mirstotht to taisnibas frohni eemantojuschi. Tahds ustizzigs kalps bij arri Nag-

lans, Indijas missionars, fo tas Kungs tai 26ta
Oktoberi 1858ta gadda pee sewis aizinaja. No
fchi wihra dshwes un no winna puhlina starp pa-
ganeem griibu druzia pastahstht.

Maglans bij Calantes wirsneeka dehls un 1815ta
gadda peedsumme. Wohl ne bij puifens dimus gad-
dus wezs, kad jau tehws un mahte tam nomirre.
Naddi winnu peenehme, kohye un audsinaja.
Slehlä tschakli mahzijahs un pehz pee baggata
tehwa brahta — Liverpoolhes kaupmanna — par
bohtselli peestahje. Maglans schè eeradde ruhpi-
gi un ustizzigi sawu darbu kohyt un katru — arri
wisemasako lectu — pareisi wehrä nemt. Un tas
bij winnam pehzdeenä par jo leelu swehtibu, Bet
tomehr andeleschana winnam ihsti ne patikke, kaut
gan tehwa brohltis leelu lohni dewe un wiffur mi-
ligu firdi rahdija. Winna prahts neffahs us mah-
zitaja ammatu un tä winsch 22 gaddus wezs —
aisgahje us augstu skohlu. Tur winsch 4 gaddus
jo tschakli mahzijahs, katru darbu ar Deewa luhg-
schanu sahfdams un beigdams. Maglans bij gan
ihstems Deewa luhdseis un arri muddigs strahdatais.
Studerejocht Maglans wehl daschus zittus darbus
pastrohdoja. Winsch ilneddelas gahje us klaste-
jahm sahdschahm tur daschadas kristigas tizzibas
grahmatinas iedallidams. Katrä swehtdeenä winsch
bij no rihta pusses basnizä un pawakkarä palihdseja
swehtdeenäs skohläs behrnus mahziht. Gohdam
sawas skohläs mahzibas pabeidsis, winsch palikke
kähdä sahdschä — ne taktu no Rembritsches aug-
stas skohläs — par mahzitaju. Tè nu bij atkal
darba papilnam. Swehtdeenäs winsch Deewa
wahrdus sluddinaja un darba deenäs sawu draudsi
apmekleja, lai ar sawu gannamu pulku jo labbaki
warretu eepasibtees. Rembritsches pilfata studenti
bij ezehlufchi sawä starpä ihwaschu missiones bee-
dribu. Maglans arri pee schihs beedribas peederreja
un bij naudas fanehmeis un isdeweis. Tè ween-
reis atnahze kahds missionars no Indijas. Schis
studentus jo firsniigi luhdse pee swehta missiones
darba peepalihdseht; lai tee ne ween feltu un sudra-
bu dohdoht, bet lai arri paschi — kam firds un
prahts us to nestohs — Deewu starp paganeem pa-
gohdinatu. Maglanam schee wahrdi gahje pee firds.
Mahjäs wahrnahjis, winsch wehl wiffu labbi pah-
dohmaja un tad jo firsniigi Deewu luhdse, lai tas
Kungs pats winnam to ihsteno zellu rahditu. Pehz

tam winna firds palikke meeriga un winsch ar sw.
preeku fataisijahs us Indiju par missionari aiseet.
Winna draudse ar scheloschenu sawu mihtotu
dwehfels gannu atlaide un to ar Deewa luhgscha-
nahm us Indiju pawaddija. Londones missiones
beedriba Maglanu ezehle par naudas fanehmeju un
isdeweju preeksch daschadahm missiones wajjadsi-
bahm. 1846ta gadda winsch nonahze Indija.
Madras pilfata. Waldischana, missionari un
wiffi zitti kristiti zilweft winnu ar mihlestitu fa-
nehme. Maglans apmekleja tabs apfahrtejas mi-
sionos weetas, palihdseja zil spehdams, gan ar
naudu, gan ar derrigeem padohmeem. Kad 1848ta
gadda Indijas missiones beedriba preeka swehtlus
jwinneja, ka jau 50 gaddus schinni semmè ar mi-
sionos darbu puhlejotees, tad Maglans wiffu sawa
tehwa mantibu — 3 tuhft. rubelus — preeksch
missiones nodewe. Maglans daschu gabbalu par
Indijas semmi isstaigajis, driht nomannija, ka ar
missioni schinni gabbalä eet. Missionari gan ruh-
pigi pee isklichduscheem kristiteem zilweftem puhle-
jahs. Bij tanni weeta — fur wairak to kristitu
lauschu — skohlu un basnizu uszehluschi, fur tad
leelus un masus eeksch Deewa wahrda mahzija.
Arri apfahrtesi pagani ne bij aiemirsti. Bet kas
jau bij tabtaku no tabs missiones weetas nobst, tee
nei puschu plehstu wahrdu no Deewa wahrda ne
dobbuja dsiddeht. Tadehl Maglana padohms bij
schis: Katrä aprinki wajjadsetu 2 jeb 3 missiona-
reem deenu no deenas paganus mahzidameem stai-
gabt. Katra aprinka missionareem wajjadsetu pehz
kahda laika norunnatä weeta kohpä sanahft. Tee
tur sawas behdas un preekus warretu issteift, zits
zittam derrigus padohmus peedoht. Kas buhtu no-
skummis, to zitti eepreezinatu, kas nogurris, tas
taptu stiprinahts. Tad teescham jo drihsak Ewan-
geliuma gaischums paganu starpä wairotohs. Mag-
lans pats wisepirmais scho darbu dohmaja usfahft.
Bet winsch palikke ar kruhtim wahjsch. Dakteei
zeeti peekohdinaja, ka wajjagocht us Calanti atpak-
kal greestees un tur sawu wahju wesselibu stiprinaht.
Tä nu pehz 7 gaddeem winsch atkal sawä tehwu
semme pahrnahje un tur zil warredams sawu wahju
meesu kohye, lai pehz jo stipri warretu strahdaht.
Pehz gadda laika winsch atkal us Indiju steidsahs;
jo winna firds ilgodamees ilgojahs paganeem to
preeka wehsti sluddinahft. Diwi jauni missionari —

Rembritsches pilsehta studenti — wiannam gahje lihds us Indiju. Zur nonakluschi wianni wehl weenu kristitu Indijeri sew par paligu peenehme un tà tad ar firfnigahn luhgschanahn sawu darbu eesahle Tinewelles aprinki. Behz kahda laika^m norunnatà weetà wissi 4 lehpa sanahze. sawu darbu un publiu zits zittam isteize, zits zittu stiprinajahs, padohmus nospreede un tad atkal pee sawa darba gahje. Birmaja gadda tee bij 1 tuhfst. 200 zeemus iestaigajusch, 700 no scheem bij 3 reis apmellejuschi, tohs zittus tiklai weenu paschu reis. Katrà weetà bij gandrihs neddelu kawejuschees. Tee iddeenas sawu darbu ar Deewa luhgschanu sahze un ar Deewa luhgschanu pabeidse. Tà Naglans ar saweem 3 paligeem nepeekuffis gaddu no gadda par Tinewelles aprinki staigaja paganus mahzidams. Winsch zerreja jau pehz diwi gaddem schurp un turp kahdus tizzibas anglus pee paganeem redseht. Bet nekà! Jau 5 gaddi aisgahje, tad tik itt rettà weetinà kahdu paganu warreja kristiht. Domehr wianni ne apnikke, bet pazetahs un gaidija. Kamehr tà wehl Naglans ar saweem darba beedreem pee Indijeru tautahn puhlejahs, tè winnn itt newilloht Deews no schihs pasauls pee sewis aiginaja. Winsch sahle stipri kahseht un affinis aumakam par mutti abrà nahze. Winsch mannija beidsamo fundiu flahru effam. Rohkas fanehmis, wehl firfnigi Deewu peefuhde un wisapehdigi Jesus wahrdu isfautdams, tai 26tà Otkoberi 1858tà gadda us muhschigu duffu aisnigge. Naglans bij uetizigis missionars, tà ka winsch ar fw. Pahwilu warreja sazizht: „Es par to ne behdaju nenekla, ir manna dshwiba man pascham naw dahrga, ka es ne pabeigtu ar preeku mannu zellu un mannu ammatu, to es esmu dabbusis no ta Kunga Jesus, apleezinacht to preezigu sluddinaschanu tahs Deewa schehlastibas.“ (Apust. darb. 20, 24.) —

Zaunas sinnas.

Asia. Pakkat-India. Anamas Keisers atkal islaidis tahdu grahmatu prett Kattoleem, kas scheem par pohstu buhs. Arri Tonkinè un Kofinkhna Kristus zeenitaji atkal tohpohr breefnigi waijati. Schinnis walstis wehl ne sinn un ne tizz, ka Calenderi ar Sprantscheem Kineserus ar farru pahrmahziusch. Talabbad tee tik drohschi wehl darra kristiteem. Kad pee Anamas Keisera nahzis

wehstnesis un teizis, ka Calenderi un Sprantschi panehmusch Bekingun un Keisers effohr aisbehdfis, tad schis sadufmojes par tahdeem melleem, schim wehstnesim lizzis galwu nozirft. Subtijis zittu, kas lai atnesf flaidru sinnu. Schis gudrs deesgan, pahrmahzis un stahstijis Keiseram, ne effohr teefa ka Kineseri uemareti. Kineseru Keisers no schelastibas un andeles labbad effohr pats teem wehlejis noht us Bekingun. To tizzesis un ar meeru palizzis. Tahda tumstba wehl pee scheem paganeem. Sprantschi nu taifisees ar farra-spehku turpu eet, pasargohr kristitus un pahrmahziht ir scho pagann waldineeku. — 3.

No Madagaskares. No isgahjuscha gadda missiones stahstem peeminesect, mihlee lassitaji, zil behdigas un breefnigas buhschanas Madagaskares fallà lihds schim bijuschas; ka gan Kristus wehstneeki no eesahlkuma ar leelu swehtibu strahdajusch un labbu pulku to tizzigu no scheem fallas laudim salassijusch, bet ka pehz ta neganta un zeetfirdiga Kehnineene wissus missionarus isdsinnusi un tohs kristitus neschehligi spaida. Nupat par scho fallu tahdas sinnas lassijam. Kad isgahjuscha gadda Londones leela missiones beedriba sawas gads-kahrtigis swehtkus fwinneja, tad no Madagaskares atkal jauna un labbaka sinna dabbusa dsirdeht. Papreeksch gribbu peemineht, ka ta patte Kehnineene agrak sawas wezzakas mahjas dehlu bij par frohnamantineeku nolikkusi. Bet pehz ta laika winnai paschai wehl peesimme dehls, Rakoto-Madama. Taggad nu stahsta, ka nesenn Kehnineene diwus traufus lifle pildiht, weenu ar semmi, ohtru ar dahrgem afmineem un pehtehm. Abbi scho traufi weenadi tikke apsegti ar farkanu samti. Tad abbi, tahs Kehnineenes paschas dehls un winnas mahjas dehls, tikke faukti preekscha, lai iflatrs iswehlejahs, furru traufu iflatrs gribboht. Kas panems to ar semmi pilditu traufu, tas buhschoht par frohnamantineeku. Tahdu spreedumu peenemt, abbi jauni laudis ar stipru swehreschanu peeswehreja. Un nu — tahs Kehnineenes dehls Madama pirmais panemm to ar semmi pilditu traufu. Un wissi tuhlin par frohnamantineeku winnu peenemm. — Schis Madama irr tas pats, par so missiones sinnas jums stahstijam, ka winsch kristiteem labbs draugs un pats warrbuht pasleppen kristigu tizzibu peenehmis. Wehl stahsta, ka Kehnineene patte es-

foht fazzijufe, ka par ihfu laiku gribboht wiffu waldischanu atdoht sawam krohna-mantineefam. Kad ta, tad gan warr zerreht, ka tee behda laifi, kas lihds tohs kristitus laudis te apspeeduschas, nu beigfees. — Bet preefsch laika taf ne drihft schai zerribai padohtees. Zo japeeminn, kad tas wezzais Aehninsch bij mirris, tad winna atraitne, kas taggad walda, zaur breefmahm un warras darbeem sawa wihra tuwakus raddus nomaitadama, sawu waldischanu usnehme. Winna mahses dehs, kas zitkahrt bij par krohna-mantineeku, irr duhschigs fungs, kas karru un kaufchanohs mihto. Schim, kad dumpis zeltos, wiffi elka-deemu preefteri un leelaka pufse to karra-wihru preekriftu. Ka tad atkal ar teem kristiteem buhtu, tas gruhti saprohtams. Domehr lai zerrejiam us to Kungu, lai winnu luhdsam, kad winsch taggad ta ka no tablenes to preezigu deenu rahda, kurrâ Kristus krusis tiks pa-augstinahs arri par scho fallu un aisdihhs wiffus tumshus mahklus, kas tik ilgu laiku scho fallu apmahkluschi, ka teescham schi deena nahkdama nahk.

Gr.

Sluddinaschanas.

Wiffi tee, kam labdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee tabs mantas ta nomirruscha Lustes fainmeela **Sudmalu Indrika Melbera**, un arri tee, kam labdas malfaschanas tam nomirruscham buhtu parrada, teel zaur scho usaizinati, feschu ned defu starpa no appalschraftitas deenas, tas irr lihds **pirmai Aprila** denai f. g. pee schihs pagasta teefas preefitees, jo wehlaki neweenu waites ne klausihhs, bet ar teem, kas ne buhs schreit sawus tam nomirruscham parrada paliftus schus parradus peedewuschi un wehlaki par tahdeem taps atrasti, — tiks pehz liffumeem darrihts. Zo buhs wehra lilt.

Zhwelk, tann 16ta Webruari 1861.

(Nr. 194)

Preefschschdetajs A. Keiting.
Teef. skrihw. G. Engelbrecht.

Dhsolmuishâ (Paulsgnade) pee Zelgawas irr no Junggeem 1861 ta **peena-pahrdeweja weeta** us renti dabbujama

Zelgawâ irr weens nams ar 2 bohtehm un cebrauscham pahrdohdams. Klaktakas sinas pee kaupmanni **P. Mittlera** pee turgus plazzi.

Labbi isshjatas kalleja akmins-ohgles, par 40 kapeikeem sudr. par weenu mehru warr dabbuht pirkt Zelgawâ pee

Otto H. Günthera un dehla.

Wisslabbaku farkana ahbolina un timotejas-fahles sehllu, ta arri sehllas lehzes un sirnus warr dabbuht pirkt Zelgawâ pee

Otto H. Günthera un dehla.

Baltas un pellekas lehzes, ka arri wiffadas sortes sirnu tohp pirktas Zelgawâ no

Otto H. Günthera un dehla.

Kandawas mahzitaja muishas **Rohbata** fainmees kam irr tanni pirmdeenâ preefsch seemas swehtseem atklibdis weens tumshchi pellehs keshwes kummelfsch, nahfeschâ waffarâ buhs trihs gaddu wezs, ar krehpehm us kreifo pufsi; kas to nodohs tam peeminetam fainneefam, jeh pee Kandawas Krohna pagasta teefas, dab-buhs 5 rubl. pateizibas massu.

(Nr. 339.) † † † Preefchd. Matthis Kwellberg.
Teefas skrihw. Kulte.

Kabilé irr jauns **firgu-turgus** cezeltis, kurre scho gaddu, arri nahkamos gaddos, tai 18ta **Aprili** noturrehs.

Kabilé irr dabbnjami labbi dedsnati **steegeti** par 9 rubl. un labbi **dakstini** par 11 rubl. — tubshohts; ka arri labba darwa muzzas, 25 kap. f. par pohdu.

Melus jaktsfuns, kas us to wahrdu Bordon flausa, un kam us freisabm ribbalm shme (Wappen), irr tanni 21wa **Nowemberi** f. g. Swehtes-Livesbehrfes meshâ nesuddis. Kas par scho summi peerahdischanu dohd Zelgawâ, Barona Schöppingla kunga nannâ, Grünsohnam, jeh Salkasmuishâ, dabbehn 3 rubl. pateizibas nandu.

No Peenawas pagasta teefas tohp wiffi parradu praffitaji ta nomirruscha Pehtermuishas (Peter-Weiß un Werpenshof) fainmeela **Gaita Janne Hansen**, ar to preefodinaschanu usaizinati, tabs praffischanas pee winna atitabtas mantas, lihds **23schai Merzei** 1861. — ka to isflehgschanas terminu, — peenahamâ wihse, schreit peemeldeht; jo pehz tam neweens waites ne tiks klausihhs. Mahlumuishâ 24ta Webruari 1861.

(Nr. 221.) Preefchdetajs A. Sperle.
Teefas skrihw. Bergel.

S i n n a.

Pateizam fersnizi **Leepajas** Larw. draudsei par teem 26 rubuleem, to pee mums afsuhrijufe preefsch mihleem **missionareem**.

Skrihw drihfeht.

No juhrmallas-gubernements augstas waldischanas pufses: Collegienrath G. Blaeze, Censor. Zelgawâ, tai 6. Merzi 1861. No. 42.